A BIZOTTSÁG HATÁROZATA

2006. július 19.

Hollandiának a VAOP javára hozott intézkedéséről

(az értesítés a C(2006) 3224. számú dokumentummal történt)

(Csak a holland nyelvű szöveg hiteles)

(EGT vonatkozású szöveg)

(2006/949/EK)

AZ EURÓPAI KÖZÖSSÉGEK BIZOTTSÁGA,

tekintettel az Európai Közösséget létrehozó szerződésre és különösen annak 88. cikke (2) bekezdésének első albekezdésére,

tekintettel az Európai Gazdasági Térségről szóló megállapodásra és különösen annak 62. cikke (1) bekezdésének a) pontjára,

miután felkérte az érdekelteket, hogy tegyék meg észrevételeiket e rendelkezéseknek megfelelően [1], és e megjegyzésekre figyelemmel,

Mivel:

1. ELJÁRÁS

(1) A Bizottsághoz egy 2002. június 12-i keltezésű, 2002. június 17-i dátummal iktatott levélben panasz érkezett négy, állítólagosan jogellenes, a Hulladékpapír-szolgáltatók Egyesülete (Vereniging van Aanbieders van Oud Papier, a továbbiakban: VAOP) javára tett támogatási intézkedésről, amelyek a következők: részleges mentesítés a társasági adó és a hozzáadottérték-adó fizetése alól, kölcsönfolyósítás a Bank Nederlandse Gemeenten, (a továbbiakban: BNG) részéről, valamint alárendelt kölcsön folyósítása néhány helyi önkormányzat részéről. A Bizottság 2002. július 30-i és 2002. december 6-i levelében felvilágosítást kért a holland hatóságoktól, és azok 2002. október 10-i, illetve 2003. február 10-i keltezésű levelükben válaszoltak. A Bizottság 2003. április 29-én hallgatta meg a panaszost. A panaszos 2003. május 5-i levelében tájékoztatta a Bizottságot, hogy a holland hatóságoktól további információkat áll szándékában beszerezni az üggyel kapcsolatban, és ezek alapján panaszában bizonyos intézkedésekre kívánja fektetni a hangsúlyt.

(2) 2004. szeptember 13-i levelében a panaszos további információkat közölt, és bejelentette, hogy panaszát a BNG által a VAOP részére nyújtott kölcsönre kívánja korlátozni. Az új beadvány alapján a Bizottság 2004. október 21-i levelében további tájékoztatásért fordult a holland hatóságokhoz, amelyek 2004. december 17-én válaszoltak. A Bizottság 2005. május 3-án tájékoztatta Hollandiát az EK-Szerződés 88. cikkének (2) bekezdésében meghatározott eljárás megindításáról a BNG által nyújtott kölcsön és a részt vevő önkormányzatok által odaítélt kölcsön tekintetében.

(3) A holland hatóságok – a határidő kétszeri meghosszabbítását követően – végül 2005. augusztus 29-i levelükben válaszoltak az eljárás megindításáról szóló határozatra. A Bizottság november 9-én további felvilágosítást kért, melyet a 2005. december 8-án kelt levélben kapott meg. 2006. május 4-én a Bizottság elektronikus levélben további kiegészítő információt kért, amely kérésre a holland hatóságok 2006. június 2-i és 2006. június 19-i levelükben válaszoltak.

(4) A hivatalos vizsgálati eljárás megindításáról szóló bizottsági határozatot az Európai Unió Hivatalos Lapjának 2005. szeptember 30-i számában tették közzé. [2] A panaszos 2005. október 28-i levelében észrevételt tett a határozattal kapcsolatban, és kérte a Bizottságot, hogy az említett 2002. június 12-i és 2004. szeptember 13-i keltezésű levelét és a 2003. április 29-én történt meghallgatás anyagát is csatolja a beadványához, és kezelje annak részeként. A két levél nem bizalmas jellegű változatát a 2005. november 24-én továbbították Hollandiának, melyre Hollandia a 2005. december 16-án kelt levélben válaszolt.

(5) A Bizottság 2005. október 28-án levélben észrevételeket kapott az eljárás megindításáról szóló határozattal kapcsolatban az állítólagos kedvezményezett VAOP-tól, amely egyúttal meghallgatást is kért. A meghallgatásra 2006. január 31-én került sor. A 2006. március 27-én kelt levélben a VAOP további információkat küldött a meghallgatáson előadottak kiegészítésére.

2. LEÍRÁS

2.1. A kedvezményezett

(6) A VAOP-ot a kilencvenes évek elején hozta létre néhány holland helyi önkormányzat. A VAOP korlátolt felelősségű, nonprofit szövetkezeti társulás, amely tagjai számára bizonyos szolgáltatásokat kínál a lehető legkedvezőbb feltételek mellett. Közelebbről a VAOP célja, hogy megszervezze a társulás tagjai közé tartozó települések területéről érkező hulladékpapír legmegfelelőbb gyűjtését, előkészítő kezelését (válogatás/préselés) és értékesítését. Ezek a tevékenységek később kibővültek a hulladéküveg, valamint más újrahasznosítható hulladék gyűjtésével.

[1] HL C 240, 2005.9.30., 36. o.

[2] Lásd 1. lábjegyzet

(7) A VAOP nem teljesen vertikálisan integrált vállalkozás. A fenti feladatokkal kapcsolatban a tagjai számára kizárólag a szervezést végzi, és alvállalkozásba adja más társaságoknak az üzemeltetési feladatok többségét, például a hulladékszállítást. Ennek következtében a társulás mindössze 20 alkalmazottal 2002-ben 27,5 millió EUR árbevételt ért el. A VAOP felszámítja a helyi önkormányzatoknak a területükről származó hulladékpapír begyűjtésének és előkészítésének költségeit, ugyanakkor átadja részükre az újrahasznosítható hulladék (pl. újrahasznosított papír) újrahasznosított anyagokat feldolgozó vállalkozások részére történő értékesítéséből származó bevételeket.

(8) A holland adóhatóságok a VAOP-ot nem tekintik állami szervnek.

(9) Az elsőként megalakított társaság a Coöperative Vereniging VAOP B.V. korlátolt felelősségű szövetkezeti társulás volt. Az évek folyamán ez az anyavállalat számos leányvállalatot hozott létre a tevékenységével kapcsolatos üzemeltetési feladatok ellátására. Ezek a leányvállalatok korlátolt felelősségű társaságok. A Bizottság valamennyi társaságot egyetlen gazdasági entitást alkotó csoportként (az ún. „VAOP") fogja vizsgálni, mert az anyavállalat többségi tulajdonnal rendelkezik az összes leányvállalatban. A leányvállalatok adatai megjelennek az anyavállalat összevont mérlegében. Ezen felül a BNG, a VAOP legfőbb hitelezője, mindössze egy hitelszerződést kötött a csoporttal, és nem külön-külön szerződött az egyes társaságokkal, habár ez a szerződés a hitelkereteket az egyes leányvállalatokra lebontva határozza meg. Végül a szerződés a csoport különböző társaságai között keresztgaranciákat állapít meg: minden egyes társaság felel a BNG-vel szemben a csoport bármely más társaságának adósságáért.

2.2. A piac

(10) A VAOP tevékenységei jelentősen növekedtek a kilencvenes évek során. A társulás piaci részesedése a holland hulladékpapír-gyűjtési piacon 25 % és 30 % között mozgott a 2000-es évek elején. Emellett a VAOP jelentős szereplő a hulladékpapír újrafeldolgozásra történő előkészítésének (szelektálás/préselés) piacán. Ezenkívül a VAOP belépett a holland hulladéküveg-gyűjtés piacára, amelynek egyik vezető szereplőjévé vált. Az ezeken a piacokon működő társaságok közül néhány külföldi társaságok leányvállalata.

(11) Bár a holland helyi hatóságok jogilag kötelesek a hulladékpapírt szelektíven begyűjteni és felkínálni az újrafeldolgozási piacon, e feladatok végrehajtásának módja nincs meghatározva. A holland helyi önkormányzatok többsége emiatt e munkák ellátását pályázati eljárás keretében ítéli oda. Ilyenkor a VAOP közvetlenül versenyez az ilyen jellegű szolgáltatásokat nyújtó magánvállalkozásokkal. ([3]) A VAOP továbbá megpróbál új tagokat toborozni, megkeresve a helyi önkormányzatokat és felajánlva számukra a társuláshoz történő csatlakozást. Ilyen esetekben is úgy tekinthetjük, hogy a VAOP versenyez a magánvállalkozásokkal ([4]), akik ugyanazokért az ügyfelekért versenyeznek.

([3]) A VAOP mindössze egyszer vett részt sikeresen ilyen pályázati eljárásban. Az utóbbi években a VAOP úgy döntött, hogy többet nem vesz részt ilyen pályázati eljárásokban.

2.3. A két intézkedés

(12) A BNG először 1998 márciusában bocsátott 16,3 millió NLG (7,4 millió EUR) hitelkeretet a VAOP rendelkezésére („első intézkedés"). 1997. december 31-én a VAOP konszolidált mérlege szerint sajáttőkéje 0,8 millió NLG-t (0,4 millió EUR), mérlegfőösszege 17,3 millió NLG-t (7,9 millió EUR) tett ki. Egy évvel később, a hitel folyósítása után a sajáttőke 0,09 millió NLG (0,04 millió EUR), a mérlegfőösszeg 29,1 millió NLG (13,2 millió EUR) volt.

(13) Másodszor 2001 során a helyi hatóságok beleegyeztek abba, hogy a VAOP – részükre, mint hulladékpapír-szolgáltatók részére – fizetendő tartozásának egy részét, 3 millió NLG összeget (1,3 millió EUR) kölcsönné alakítsák át („második intézkedés"). A VAOP 2000 végén, egyik leányvállalatának csődjét követően, súlyos veszteségeket szenvedett el. 2000. december 31-én a VAOP konszolidált mérlegében negatív, 3,4 millió NLG (1,5 millió EUR) sajáttőke szerepelt. Ugyanebben az időpontban a mérlegfőösszeg 32,1 millió NLG-t (14,5 millió EUR) tett ki. Tekintve, hogy a VAOP legfőbb hitelezője, a BNG a zálogjogot kötött ki majdnem a teljes vagyonra, így ez a fedezettel nem biztosított kölcsön másodlagosnak tekinthető a BNG követelései után. Ennek megfelelően „alárendelt kölcsönnek" nevezték.

3. A HIVATALOS VIZSGÁLATI ELJÁRÁS MEGINDÍTÁSÁNAK INDOKAI

(14) A Bizottság azért indította el a hivatalos vizsgálati eljárást, mert kétségei merültek fel azzal kapcsolatban, hogy egy átlagos piacgazdasági befektető megtette volna-e az első intézkedést. A Bizottság megállapította, hogy az intézkedés idején a VAOP alig rendelkezett sajáttőkével. Ezenfelül az új kölcsön összege különösen magasnak tűnt a kölcsönvevő mérlegfőösszegéhez viszonyítva. Röviden: a kölcsön kockázata egy átlagos piacgazdasági befektető számára túlságosan nagy lett volna.

(15) A második intézkedéssel kapcsolatban a Bizottságnak kétségei merültek fel, hogy egy átlagos piacgazdasági hitelező elfogadta volna-e követelésének ilyen alárendelt kölcsönné alakítását. Ez a kölcsön valóban nagy kockázatúnak tűnik, mivel a társaság pénzügyi helyzete rossz volt, és összes eszközét a BNG zálogjoga terhelte. A Bizottságnak kétségei merültek fel továbbá, hogy egy átlagos piacgazdasági hitelező nem állapított volna-e meg magasabb kamatot.

([4]) Ez utóbbiak valószínűleg sokkal inkább vertikálisan integráltak, mint a VAOP, de ez nem jelenti azt, hogy ne versenyeznének a VAOP-al.

(16) Következésképpen a Bizottság azt feltételezte, hogy a két intézkedés a VAOP számára esetleg az EK-Szerződés 87. cikkének (1) bekezdésében megállapított tilalom alá eső állami támogatást jelentett.

4. AZ ÉRDEKELT FELEK ÉSZREVÉTELEI

(17) A Bizottság a következő észrevételeket kapta a panaszostól. Az első intézkedéssel kapcsolatban kijelentette, hogy a BNG-nél általános az a politika és gyakorlat, hogy állami tulajdonban lévő és állami érdekeltségű szerveknek nem piaci feltételek szerint kínál pénzügyi termékeket. Majd a VAOP sajáttőkéjének összegét vizsgálta, és megállapította, hogy a mérleg szerkezete egyáltalán nem volt egészséges. Jelentős sajáttőke hiány mutatkozott. Rámutat a nagy összegű adósságra is. Ebben a helyzetben a BNG által a VAOP részére biztosított kölcsön lehetővé tette, hogy sajáttőke hiánya ellenére a VAOP alacsony finanszírozási költséggel bővítse üzleti tevékenységét. A panaszos véleménye szerint egy magánbank nem folyósított volna ilyen kockázatos kölcsönt, és ezért a kölcsön az EK-Szerződés 87. cikkének (1) bekezdése szerint állami támogatásnak minősül.

(18) A panaszos azt is megemlíti – tekintettel arra, hogy a VAOP pénzügyi helyzete az évek során nem javult –, hogy a BNG-nek nem lett volna szabad folytatnia a társaság finanszírozását.

(19) A második intézkedéssel kapcsolatban a panaszos rámutatott, hogy az alárendelt kölcsön rendkívül kockázatos volt, tekintettel a VAOP tetemes adósságára, melynek visszafizetésére csőd esetén elsőként kerülne sor. A kölcsön hozama nem volt elegendő ahhoz, hogy ellensúlyozza ezt a kockázatot. Ennélfogva ez a kölcsön szintén állami támogatást képez.

(20) A Bizottság az alábbi észrevételt az állítólagos kedvezményezettől, a VAOP-tól kapta. Az első intézkedéssel kapcsolatban a VAOP azt állítja, hogy tisztán kereskedelmi tranzakció volt, a piaci befektető elvének megfelelően. A VAOP megemlítette, hogy ebben az időben más magánbankokkal is kapcsolatban állt, melyek készek voltak a társaság finanszírozására a BNG által kínáltakhoz nagyon hasonló feltételekkel. A VAOP benyújtotta [egy magánbank] (*) által aláírt, 1998. január 7-én adott finanszírozási ajánlat másolatát.

(21) A második intézkedéssel kapcsolatban a VAOP kijelentette, hogy nem volt köteles elfogadni a helyi önkormányzatok által felajánlott alárendelt kölcsönt. A VAOP társasági szerződései és a helyi önkormányzatokkal kötött szállítási szerződései alapján a VAOP nem kötelezhető, hogy a hulladékpapír-szolgáltatóknak többet fizessen, mint amennyit a likviditási pozíciója megenged. Ezen felül a VAOP jogosult tagjai számára „éves hozzájárulás" formájában kötelezettségeket megállapítani, ami fedezheti az újrahasznosítási költségeket, vagy kockázati tőkének tekinthető. A VAOP vezetése úgy döntött, hogy megállapítja a részt vevő helyi önkormányzatok VAOP-val szembeni követelését, amely szintén egy, a helyi önkormányzatokkal kötött szerződés által felajánlott lehetőség volt.

(*) a szakmai titoktartás kötelezettségének eleget téve

5. HOLLANDIA ÉSZREVÉTELEI

(22) Az első intézkedéssel kapcsolatban Hollandia jelezte, hogy a BNG hitelkeret nyújtására irányuló döntése nem tulajdonítható az államnak. A holland hatóságok hangsúlyozzák, hogy a BNG részvénytársaság. Ám azt elismerik, hogy a BNG részvényei teljes egészében az állam, a tartományok és a helyi hatóságok tulajdonában vannak, és azt is, hogy néhány felügyelőbizottsági tagot ezek a hatóságok jelölnek. Ugyanakkor jelzik, hogy a felügyelőbizottság nem vesz részt a bank napi kereskedelmi tevékenységében, amely a társaság vezetőségének felelősségi körébe tartozik. A társasági szerződés nem tartalmaz rendelkezéseket arra vonatkozóan, hogy a vezetőségnek követnie kellene a felügyelőbizottság ajánlását pénzügyi termékek nyújtásakor. Mi több, olyan rendelkezés sincs, amely a felügyelő bizottsággal való konzultációt, illetve annak jóváhagyását írná elő az érintett kölcsön nyújtásával kapcsolatban, ez kizárólagosan a vezetőség felelőssége. Végezetül a holland hatóságok kijelentik, hogy nem létezik más elem, amely alapján arra lehetne következtetni, hogy ez a bizonyos tranzakció az államnak tulajdonítható.

(23) Egyidejűleg Hollandia állítja, hogy még abban az esetben is, ha a kölcsön folyósítása az államnak lenne tulajdonítható, feltételei elfogadhatóak lennének egy piacgazdasági befektető számára is. Abban Hollandia egyetért, hogy kívánatos lett volna magasabb összegű sajáttőke, ugyanakkor a BNG veszteségének kockázata különböző biztosítékoknak köszönhetően korlátozott volt; ilyen biztosíték a VAOP vevőköveteléseire alapított elsődleges zálogjog, melynek el kellett érnie a kölcsön 100 %-os mértékét. Rámutat továbbá, hogy a kölcsönt olyan időpontban folyósították, amikor a társaságnak nem voltak nehézségei, és kilátásai kedvezőek voltak. A pénzügyi helyzet súlyos romlása akkoriban nem volt előre látható.

(24) A második intézkedéssel kapcsolatban Hollandia emlékeztet arra, hogy a VAOP non-profit társulás, amely átadja tagjai számára a területükön összegyűjtött újrahasznosítható hulladék eladásából származó nettó bevételt. 2001 elején a VAOP – az egyik, üveg újrahasznosításával foglalkozó leányvállalatának csődjét követően kialakult kényes pénzügyi helyzete miatt – úgy döntött, hogy a részt vevő helyi önkormányzatok számára nem fizeti ki a hulladékeladásból 2000-ben keletkező bevétel egy kis részét ([5]), hanem egy 5 éves futamidejű alárendelt kölcsönné alakítja. Akkoriban a BNG azzal fenyegetett, hogy ha nem történik további tőkebevonás, mint például ez az alárendelt kölcsön, akkor nem finanszírozza tovább a VAOP-ot, ami a VAOP csődjéhez vezetett volna. Először is Hollandia kijelenti, hogy a VAOP a társasági szerződése és a részt vevő helyi önkormányzatokkal kötött szerződései alapján nem volt köteles kifizetni ezt a 3 millió NLG-t (1,3 millió EUR) a részt vevő helyi önkormányzatoknak, mivel ez meghaladta a társaság rendelkezésre álló eszközeit.

([5]) 2000-ben a VAOP összesen 40,7 millió NLG-t (18,5 millió EUR) fizetett ki a helyi önkormányzatoknak.

Ugyanakkor a VAOP úgy döntött, hogy erre az összegre megállapítja a helyi önkormányzatok VAOP-al szembeni követelését kamatozó kölcsön formájában. Másrészt Hollandia jelzi, hogy a helyi önkormányzatok szempontjából a kinnlevőségeik egy részének kölcsönné alakítása kedvezőbb lehetőséget jelentett, mint a csőd. Ekkor a helyi önkormányzatoknak már 5,7 millió NLG (2,59 millió EUR) összegű követelésük volt a VAOP-al szemben, amire nem volt biztosíték. A holland hatóságok úgy számoltak, hogy csőd esetén a helyi önkormányzatok körülbelül 1,2 millió NLG-t (0,5 millió EUR) kaptak volna vissza, így nettó 4,5 millió NLG (2,05 millió EUR) veszteséget szenvedtek volna el. Ezért piacgazdasági hitelezőként viselkedtek azáltal, hogy egyetértettek a 3 millió NLG (1,3 millió EUR) VAOP-al szembeni követelés kölcsönné történő átváltoztatásával, ami lehetővé teszi a VAOP számára, hogy tovább folytassa tevékenységét, és biztosítsa a BNG által nyújtott finanszírozás folytatását.

6. ÉRTÉKELÉS

6.1. A támogatás megléte

Az első intézkedés

(25) Az EK-Szerződés 87. cikkének (1) bekezdése kimondja, hogy *„a közös piaccal összeegyeztethetetlen a tagállamok által vagy állami forrásból bármilyen formában nyújtott olyan támogatás, amely bizonyos vállalkozásoknak vagy bizonyos áruk termelésének előnyben részesítése által torzítja a versenyt, vagy azzal fenyeget, amennyiben ez érinti a tagállamok közötti kereskedelmet.”*

(26) Az Európai Közösségek Bírósága ítélete szerint ([6]): *„(…)azt is figyelembe kell venni, hogy az állami és a magánszektor egyenlő bánásmódjának alapelve szerint az állam által közvetlenül vagy közvetetten egy vállalkozás rendelkezésére bocsátott tőke olyan körülmények között, amelyek megfelelnek a szokásos piaci feltételeknek, nem tekinthető állami támogatásnak (…) Ennélfogva az állandó ítélkezési gyakorlat szerint azt szükséges meghatározni, hogy vajon hasonló körülmények között egy az állami szektor irányítását végző testületekhez hasonló nagyságú magánbefektető rábírható lett volna-e ugyanilyen mértékű tőkebefektetésre (…), tekintettel befektetés idején rendelkezésre álló információkra és a várható fejlődésre.”*

(27) Annak meghatározására, hogy a BNG által rendelkezésre bocsátott hitelkeret állami támogatásnak minősül-e, a Bizottságnak meg kell vizsgálnia, hogy ez a tranzakció megfelel-e a piacgazdasági befektető elvének, amelyet a Bíróság fenti ítéletében fogalmazott meg.

(28) A Bizottság kérésére a holland hatóságok rendelkezésre bocsátották az 1998. márciusi pénzügyi szolgáltatási szerződés és a BNG belső dokumentumainak másolatát, amelyek a VAOP kölcsönének folyósításához vezető döntési folyamat minden egyes lépését leírják: a számlavezető 1998. január 21-i javaslatát, a hitelkockázat-elemző 1998. január 22-i véleményét és a hitelelbíráló bizottság 1998. január 26-i pozitív döntését. Ezekből kiderül, hogy a BNG meghatározta és elemezte az érintett kölcsönnel kapcsolatos kockázatokat, többek között a meglehetősen korlátozott sajáttőkét. Az elemzés eredménye alapján a BNG a VAOP-ot alacsony adóskategóriába („C-”) sorolta. A felismert kockázatok ellensúlyozására a BNG úgy döntött, hogy szigorú feltételeket támaszt, és jelentős biztosítékokat kér. Többek között a BNG kikötötte, hogy az összes szerződő fél (a VAOP és leányvállalatai) egyenként feleljen a csoport többi tagjának kötelezettségéért („a pénzügyi szolgáltatási szerződés összes szerződő felének egyetemleges jótállási felelőssége”– „medeschuldenaarstelling van alle partijen bij de overeenkomst financiële dienstverlening”). Fontos továbbá, hogy a BNG elsődleges zálogjogot alapított a VAOP különböző vevőköveteléseire. A VAOP-nak havonta listát kellett készítenie a BNG számára a zálogjoggal terhelt követelésekről, melynek értéke el kellett hogy érje a bank által nyújtott kölcsön legalább 100 %-át. A hitelelbíráló bizottság úgy döntött, hogy a finanszírozásnak nincs akadálya, ha a kölcsönszerződés magában foglalja ezeket a BNG érdekében megállapított feltételeket és biztosítékokat. Az új kölcsönszerződésbe belefoglalták a meglévő 5 millió NLG (2,2 millió EUR) összegű kölcsönt is. Ez az új megállapodás a meglévő 5 millió NLG (2,2 millió EUR) értékhatárról 16,3 millió NLG-re (7,4 millió EUR) emelte a BNG VAOP-al szemben fennálló hitelkeretét. Ennek értelmében a nettó emelés 11,3 millió NLG (5,1 millió EUR) volt.

(29) Ezek a dokumentumok rávilágítanak, hogy a BNG a szokásos hitelezői tevékenysége keretei között és szokásos eljárásait követve az általa nyújtott hitelre számottevő biztosítékot kért.

(30) A Bizottság megjegyzi továbbá, hogy 1998 januárjában […] (*) felajánlotta, hogy kölcsönt nyújt a VAOP-nak. Ezt a finanszírozást a már meglévő, BNG által nyújtott 5 millió NLG kölcsönön felül biztosította volna. A […] által felajánlott finanszírozás összege – 7,3 millió NLG (3,3 millió EUR) – nem éri el ugyan a BNG által végül felajánlott további finanszírozás (11,3 millió NLG-s (5,1 millió EUR)) mértékét, de még így is jelentős összeget képvisel. A kamatok (125 és 150 bázispont), amelyeket […] ajánlatában kínált, alacsonyabbak, mint amelyeket nehézségekkel küzdő társaságok számára nyújtott kölcsön esetén vagy sajáttőke-fedezetre számolnak fel. Mindezekből kiderül, hogy egy magánbank – a Bizottság kétségei ellenére, melyeket a hivatalos vizsgálati eljárás megindításáról szóló határozatban kifejezésre juttatott –, hajlandó lett volna jelentős összegű hitelt nyújtani a VAOP számára a nagyon korlátozott mértékű sajáttőke ellenére is. ([7])

(31) A Bizottság összevetette a BNG és a […] által felajánlott kamatlábat. ([8]) A BNG által felajánlott kamatláb kissé alacsonyabb volt, mint a […] kamatlába. Először a

([6]) A C-328/99 és C-399/00 Olaszország és SIM 2 Multimedia SpA kontra Bizottság egyesített ügyekben 2003 május 8-án hozott ítélet, EBHT, I-4035 o., 37. és 38. bekezdés

(*) Bizalmas információk

([7]) Ahogy már jeleztük, ez magyarázható többek között a lehetséges, hitelfelvevő számára rendelkezésre álló biztosítékokkal és azzal, hogy ekkoriban a céget terjeszkedő vállalkozásként tartották számon, amelynek alaptevékenysége stabil és költségfedezettel bír.

([8]) A két hitel hitelkerete különböző típusú kölcsönöket takar. A Bizottság azokat hasonlította össze, melyek futamideje és feltételei hasonlóak.

Bizottság megállapította, hogy a BNG működési költségei nagyon alacsonyak voltak (még most is alacsonyak), sokkal alacsonyabbak, mint a […]-é. ([9]) Másodszor a BNG és a VAOP között létrejött kölcsönszerződés számos díjat tartalmazott arra az esetre, ha a VAOP ténylegesen felhasználna bizonyos hitelkereteket. A […] ajánlata egyértelműen kizárja ilyen díjak fizetését. Végezetül a BNG-t valószínűleg befolyásolta a […] fennálló ajánlata, és arra törekedett, hogy a lehető legjobb ajánlatot tegye (a hitelnyújtást szabályozó irányelvei határain belül és jelentős biztosítékok kikötésével) annak érdekében, hogy ne mulasszon el egy meglévő ügyféllel kötendő üzletet, akiről ekkoriban indokoltan feltételezték, hogy terjeszkedési lehetőségekkel bír. A fent említettek alapján a Bizottság arra a következtetésre jutott, hogy a BNG – jóllehet alacsonyabb kamattal nyújtott hitelt, mint amennyit a magánbank ajánlott –, piacgazdasági befektetőként viselkedett, amikor 1998-ban folyósította a hitelt. Ennélfogva ez a hitel az EK-Szerződés 87 cikkének (1) bekezdése szerint nem képez állami támogatást.

(32) A panaszos állítja továbbá, hogy egy piacgazdasági hitelező nem folytatta volna a VAOP finanszírozását a következő években, tekintettel a társaság rossz pénzügyi helyzetére. A Bizottság ezért megvizsgálta, hogy a BNG hogyan reagált a VAOP romló pénzügyi helyzetére.

(33) 1999-ben, amikor a VAOP Glas B.V. és REVA pénzügyi helyzete megromlott, a BNG új megállapodást kötött, amelyet 1999. július 9-én írtak alá. Elsőként kibővítették a biztosítékokat a készletekre, a berendezésekre és az egyéb eszközökre is kiterjedő zálogjoggal. Másodszor megegyeztek abban, hogy elvégzik a zálogjoggal terhelt követelések havi listájának szigorú átvilágítását. Harmadszor a továbbiakban állóeszköz-beruházásra nem biztosítottak hosszú távú finanszírozást. A finanszírozásnak rövid lejáratú hitelművelettel, nevezetesen „készpénzfizetéssel" kell történnie. Negyedszer, a hitelkeret biztosításának árát megemelték.

(34) Majd a REVA 2000 októberében bekövetkező csődjét követően 2001. január 19-én új megállapodást kötöttek és írtak alá. A hitelkeretet csökkentették 13,2 millió NLG-re (6 millió EUR) (a VAOP tényleges hitele ekkor 15,2 millió NLG (6,9 millió EUR) volt) és további csökkentést írtak elő meghatározott ütemterv alapján. 3 %-os büntető díjat alkalmaznak arra az összegre, amely meghaladja ezt a hitelkeretet. Ugyanakkor további biztosítékokat is bevezettek. Ekkor a BNG – a VAOP vagyontárgyainak felszámolási értéke alapján – úgy számolt, hogy a 15,2 millió NLG (6,9 millió EUR) értékű fennálló követelésből 5,8 millió NLG-ig (2,6 millió EUR) terjedő összeget veszíthetne. 2002 szeptemberében aláírták az új, csökkentett mértékű hitelkerethez igazodó, előző ütemtervet módosító megállapodást.

([9]) A bankszektorban a működési költségek szintjét gyakran *hatékonysági mutatóval* mérik, amely a működési költségek és az összbevétel hányadosa. 1997-ben a […] holland divíziójának hatékonysági mutatója 64,8 % volt, 1998-ban és 1999-ben pedig 65,2 % és 62,9 %. (forrás: […]). A BNG *hatékonysági mutatója* a jelzett érték harmada, amely nagyon alacsony költségszintet jelez. Ez részben magyarázható azzal, hogy a BNG nem rendelkezik nagy fiókhálózattal.

(35) Az előző leírásból kiderül, hogy a BNG nem tudta egyszerűen leállítani a VAOP finanszírozását, és nem kérhette a hitel összegének azonnali visszafizetését. Valójában ezzel előidézte volna a VAOP csődjét, amely a BNG-nek jelentős veszteséget okozott volna. Ekkor a BNG összevetette ezt a lehetséges veszteséget a VAOP talpraállásának esélyeivel. Figyelembe véve a VAOP alaptevékenységének (hulladékpapír) stabilitását és azt, hogy a vállalkozás képes pénzforgalmat termelni, a BNG úgy döntött, hogy nem idézi elő a társaság csődjét, és folytatja annak finanszírozását. A Bizottság nem talált nyilvánvaló hibát ebben az értékelésben, sem az azt követő döntésben. A panaszos sem hozott fel további meggyőző érvet, amely azt támasztotta volna alá, hogy ezt a döntést egy magánbank nem tartotta volna elfogadhatónak.

(36) Végeredményben a Bizottság úgy véli, hogy a BNG ebben az ügyben tanúsított magatartása megfelel a piacgazdasági hitelezői elvének, és ennélfogva nem minősül a VAOP részére nyújtott állami támogatásnak.

(37) A Bizottság nem foglal állást abban a kérdésben, hogy a BNG hitelnyújtása az államnak tulajdonítható-e be, mivel – az előzetes következtetések alapján – még ha úgy találná is, hogy az intézkedések az államnak tulajdonítható, azok akkor sem minősülne állami támogatásnak. Azonfelül, a Bizottság nem tud és nem kíván állást foglalni abban a kérdésben, hogy a BNG valamennyi, más esetekben történt hitelnyújtása is megfelel-e a piacgazdasági hitelező elvének.

A második intézkedés

(38) 2001 elején a VAOP nem volt abban a helyzetben, hogy kifizesse a részt vevő helyi önkormányzatoknak az azokat, mint hulladékpapír-szállítókat megillető 3 millió NLG-t (1,3 millió EUR). A VAOP nem volt ilyen mértékben fizetőképes. Ráadásul a BNG azért, hogy továbbra is finanszírozza a VAOP-ot, pozitív garanciatőkét („garantievermogen") követelt meg, amely a sajáttőkét, a jutalékokat és a hosszú távú alárendelt kölcsönöket jelentette. Ennélfogva ennek az összegnek a kifizetése a társaság csődjét idézte volna elő. A Bizottság megjegyzi, hogy a súlyos pénzügyi helyzetet egy egyszeri esemény okozta, nevezetesen a REVA 2000-ben bekövetkező csődje. A VAOP befektetett ebbe a társaságba, amely hulladéküveg feldolgozásával foglalkozott.

(39) A Bizottság megjegyzi, hogy az helyi önkormányzatok nettó 5,7 millió NLG-t (2,6 millió EUR) hiteleztek a VAOP-nak. ([10]) Ezek a VAOP-val szembeni követelések nem voltak biztosítékkal fedezve, mivel egy másik fontos hitelező (a BNG) elsődleges zálogjogot alapított a fontos vagyontárgyakon. Ezért a helyi hatóságok a VAOP-val szembeni követelésük jelentős részéhez nem jutottak volna hozzá, ha

([10]) Pénzügyi helyzet 2000 végén.

a VAOP csődbe megy, és vagyona felszámolás alá kerül. A Bizottság áttekintette a holland hatóságok által benyújtott kalkulációt, amely a hitelezők szempontjából meglehetősen optimista volt. ([11]) Ezért a Bizottság véleménye szerint a helyi önkormányzatok várhatóan csak maximum 1,2 millió NLG-t (0,5 millió EUR) szerezhettek volna vissza a fent említett 5,7 millió NLG-ből (2,6 millió EUR). Ezen felül ehhez az összeghez – a felszámolási eljárás természetéből adódóan – várhatóan számottevő késedelemmel juthattak volna hozzá. A 4,5 millió NLG (2 millió EUR) veszteség helyett a tagok a 3 millió NLG (1,3 millió EUR) kamatozó kölcsönné alakítást és a különbség visszaigénylését részesítették előnyben. Ez a második lehetőség kedvezőbb megoldás volt. A Bizottság az eljárás megindításáról szóló határozatában kétségét fejezte ki azzal kapcsolatban is, hogy egy piacgazdasági befektető, miközben elfogad egy ilyen átalakítást, nem állapított volna-e meg magasabb kamatot. Ezek a kétségek eloszlottak. A Bizottság megállapította, hogy valójában a helyi önkormányzatok nem voltak olyan alkupozícióban a BNG-vel szemben, amely lehetővé tette volna számukra magasabb kamatok felszámításának indítványozását. A magasabb kamatköltségek hosszú távon rontják a VAOP-nak a BNG-vel szemben fennálló kölcsöntörlesztési képességét. Ennélfogva a BNG ellenezhette volna a helyi önkormányzatok kérését, a VAOP csődközeli helyzetére hivatkozva, aminek bekövetkezése – amint jeleztük – a helyi önkormányzatok számára kevésbé kívánatos lett volna. Továbbá, még ha a helyi önkormányzatok alkupozícióban lettek is volna, nem lett volna érdeküket emelni ezeket a kamatokat, mert azzal csak növelték volna a VAOP költségeit az elkövetkezendő öt évben. Miután a tagok fizetnek a VAOP által nyújtott szolgáltatásokért, a magasabb kamatok ellentételezéséül a VAOP megemelte volna a szolgáltatások árát ebben az időszakban.

(40) Következésképpen a követelések alárendelt kölcsönné alakítása olyan módon, ahogy a helyi önkormányzatok a VAOP számára kölcsönt nyújtottak, nem minősül az EK-Szerződés 87. cikkének (1) bekezdése szerinti állami támogatásnak.

7. KÖVETKEZTETÉS

(41) A fentiek alapján a Bizottság arra a következtetésre jutott, hogy a két intézkedés nem képez támogatást.

ELFOGADTA A KÖVETKEZŐ HATÁROZATOT:

1. Cikk

A Hollandia és a Bank Nederlandse Gemeenten által a Hulladékpapír-szolgáltatók Egyesülete (Vereniging van Aanbieders van Oud Papier) javára hozott, 3 millió NLG (1,3 millió EUR) és 16,3 millió NLG (7,4 millió EUR) összegű intézkedések az EK-Szerződés 87. cikkének (1) bekezdése értelmében nem képeznek állami támogatást.

2. Cikk

E határozat címzettje a Holland Királyság.

Kelt Brüsszelben, 2006. július 19.

A Bizottság részéről
Neelie KROES
A Bizottság tagja

([11]) A holland hatóságok által benyújtott számítás a helyi önkormányzatok számára optimista, mivel – többek között – nem vonja le a csőd kezelési költségeit. A Bizottság megjegyzi, hogy a BNG, amelynek pénzügyi intézményként több tapasztalata van ilyen számításokkal, – amint már korábban is jeleztük – nagyobb körültekintéssel járt el annak megítélésében, hogy az adós vevőköveteléseinek felszámolási értéke milyen mértékben rendelkezik felszámolási értékkel.